

Učebné osnovy

Tvoria vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú z Inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu (platný od 1.9.2015) a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Názov predmetu	Geografia
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Časový rozsah výučby i-ŠVP+ i-ŠkVP	1+1 hod týždenne, spolu 66 vyučovacích hod
Ročník	šiesty
Škola	ZŠ Lehnice, Školská 840, 930 37 Lehnice
Stupeň vzdelania	ISCED 2
Motto Školského vzdelávacieho programu	Naše storočie bude také, ako si preň vychováme naše deti.
Dĺžka štúdia	5 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

UO sú totožné so vzdelávacím štandardom i-ŠVP pre príslušný vzdelávací predmet.

<https://www.minedu.sk/data/att/7530.pdf>

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Geografia je predmet zaradený do okruhu Človek a príroda. .

Obsah geografie sa sústreďuje aj na väzby prírody a ľudskej spoločnosti. Vzhľadom na nárast problémov, vyplývajúcich z aktivít človeka a ich dopadu na prírodné prostredie i na spoločnosť, žiaci získajú aj skúsenosti ako reagovať na zmeny v priestore, pochopiť ich a v budúcnosti riešiť.

Základnou geografickou kompetenciou je práca s mapou. Dokázať pracovať s mapou, čítať ju, analyzovať obsah mapy a interpretovať ho, orientovať sa podľa mapy, vedieť zhotoviť jednoduchý náčrt okolia a i. Túto základnú kompetenciu podporujú i záujmy žiakov, nielen o svoje okolie, ich možnosť cestovať, pracovať s internetom a i.

Spoznávanie Zeme je základnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je iné, líši sa podnebí, rastlinstvom, živočíšstvom, obyvateľmi a ich výtvarmi. Obyvateľstvo v rôznych častiach sveta sa líši nielen jazykom ale aj svojou kultúrou či spôsobom života. Poznanie týchto charakteristík a ich pochopenie vedie k porozumeniu predovšetkým vzájomných väzieb v krajine. Posúdiť postavenie Slovenska v porovnaní s ostatnými štátmi, ako ďalej zmeniť súčasný stav a pričiniť sa o rozvoj Slovenska a jeho regiónov tiež patria do geografického poznávania. Námety, čo môže každý žiak urobiť pre svoje mesto, svoj región, sú súčasťou praktického geografického výstupu potrebného pre bežný život.

Do predmetu sú zaradené prierezové témy: osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova, ekologická výchova, ochrana života a zdravia, tvorba projektu a jeho prezentácia.

CIELE PREDMETU

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Považuje sa za ne súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny.

Ciele geografie v 6. ročníku:

- získať základné vedomosti o Afrike a Ázii, geografických charakteristikách oboch svetadielov,

- rozvíjať si chuť učiť sa, rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať, hľadať vzájomné vzťahy a vysvetľovať ich,
- prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta,
- rozvíjať kompetencie vedúce k iniciatívnosti a tvorivej práci žiakov spracúvaním referátov. Žiaci samostatne s pomocou literatúry a internetu spracúvajú informácie o krajine.
- kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr vo vybraných regiónoch sveta. Geografia učí vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám. Kultúrne pamiatky sú súčasťou obsahu regionálnej geografie.
- vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi – plány miest, autoatlas, mapy na internete, orientovať sa na mape podľa súradníc,
- oceniť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť,
- získať informácie, hľadať odpovede na otázky, porovnávať, triediť, vyhodnocovať, vypracovať referát a odprezentovať ho,
- diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych,
- získať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru, rozvíjať jednotlivé druhy funkčnej gramotnosti.

KOMPETENCIE

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Považuje sa za ne súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny.

Základné predmetové kompetencie

orientovať sa na mape – automapa, internetová mapa, turistická mapa, tematická mapa, vedieť čítať a interpretovať údaje z máp, plánov a iných zdrojov, vedieť diskutovať o cestách objaviteľov do rôznych častí sveta

Komunikatívne a sociálno-interakčné kompetencie

Pri vyučovaní geografie sa veľký dôraz kladie na literatúru ako zdroj, nielen učebnice, ale aj odborné a populárno-vedecké časopisy, ktoré prinášajú aktuálne informácie. Podporujeme tým potrebu čítania u žiakov, správne porozumenie prečítaného a spracovanie a interpretáciu. Prvotné rozvíjanie čítania a interpretácie obrázkov, fotografií, grafov, tabuliek, prierezov, schém a diagramov považujem za základné vyjadrovacie prostriedky geografie.

V obsahu geografie sa snažíme o integráciu a súborný pohľad na poznatky získané v spoločenských či prírodovedných disciplínach. Vytvoriť ich prepojenie tak, aby vznikol komplexný obraz o regiónoch v rôznych častiach sveta.

- ❖ čítať s porozumením odborný text, vyberať z neho informácie, triediť ich, využívať, prezentovať,

Interpersonálne a intrapersonálne kompetencie

Hľadať odpovede na otázky, zdôvodňovať, uvažovať, hodnotiť, pracovať so zdrojmi jednotlivo i v skupinách.

Schopnosť objavovať, vyhľadávať informácie, prezentovať, vysvetľovať na základe príkladov. Ich praktické využitie v bežnom živote a schopnosť vyhľadať a použiť ich pre praktické potreby (textové a dátové zdroje v tlačenej či digitálnej podobe). Kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr na celom svete.

Geografia učí vážiť si a akceptovať iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám. Kultúrne pamiatky sú súčasťou obsahu regionálnej geografie.

- ❖ získať údaje z nesúvislých textov – grafov, diagramov máp, tabuliek, štatistických

- údajov,
- ❖ čítať obrázky, rozvíjať vizuálnu gramotnosť.
- ❖ vysvetľovanie vzniku a procesu prírodných dejov v jednotlivých oblastiach sveta,
- ❖ získavanie informácií o rôznych kultúrach sveta a ich hodnotenie,
- ❖ hodnotenie vzťahov jednotlivých skupín obyvateľstva medzi sebou, v týchto častiach je potrebné sa zamerať na objektívne spracovávanie informácií.

Poznávacie a rečové kompetencie

a. Tvorivé zručnosti

Rozvíjanie podnikateľských zručností žiaci získajú spracúvaním projektov. Žiaci sa naučia riadiť projekty, ako sú napr. modelové cestovné kancelárie, projekty na inventarizáciu predpokladov rozvoja regiónov a pod. Schopnosti a zručnosti získané štúdiom geografie využijú pri oddychových aktivitách (cestovaní, rekreácii a i.).

b. Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

Poznatky fyzickej geografie sú z oblasti prírodných charakteristík Zeme. Získané informácie využije žiak pri správnom pochopení vzniku a vývoji hlavných povrchových tvarov, pri porovnávaní a využívaní nerovností zemského povrchu napríklad i turistike, ale aj pri rozhodovaní umiestňovaní aktivít v rozvoji regiónov – dopravných sietí, prípadne ťažbe nerastných surovín. Poznať vplyv a účinok vnútorných a vonkajších síl, ktoré pôsobia na povrch Zeme umožnia ľuďom chrániť sa pred živelnými pohromami. To isté platí aj pri poznaní zákonitostí počasia v rôznych podnebných oblastiach sveta.

V oblasti humánnej geografie porozumieť premenám v krajine, ktoré podmieňuje človek (vrátane kultúrnych aspektov). Zhodnotiť perspektívy rozvoja pre budúcnosť (vývoj počtu obyvateľstva, rozvoja sídel, hospodárstva a i.).

OBSAH A TÉMY

V 6. ročníku je obsahom štúdia svetadiel Afrika a Ázia, ktorého poznatky sú interpretované v praktickej rovine a poskytované motivačným spôsobom. V úvode sa na jednej hodine venujeme charakteristike Obyvateľov sveta a ich postaveniu na planéte Zem. Poznatky sú interpretované nielen v teoretickej, ale aj v praktickej rovine a sú poskytované motivačným spôsobom (rozprávanie, rozhovor, problémy), či už formou prezentácií alebo využívaním IKT vo vyučovacom procese.

Obsahové témy:

- ✚ Opakovanie učiva z 5. ročníka
- ✚ Afrika
- ✚ Ázia
- ✚ Záverečné opakovanie

Prierezové témy:

- ✚ osobnostný a sociálny rozvoj
- ✚ environmentálna výchova,
- ✚ ekologická výchova
- ✚ ochrana života a zdravia
- ✚ tvorba projektu a jeho prezentácia

VÝKONOVÝ ŠTANDARD	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	TEMATICKÝ CELOK
Osvojiť si systém a organizáciu vyučovacieho procesu	Plán práce, aktivity, spôsob hodnotenia, oboznámenie s projektami	Úvodná hodina 1 hodina
uviesť približný počet obyvateľov na Zemi, charakterizovať rasy a národy, dôsledky miešania rás, vysvetliť vplyv náboženstva na	Rozmiestnenie, rasová, národnostná a náboženská štruktúra obyvateľov sveta	Planéta Zem Obyvateľstvo 3 hodiny

<p>problémy vo svete, vznik konfliktov, ich príčiny</p>		
<p>určiť polohu Afriky z rôznych hľadísk, práca s mapou – geografické súradnice, rovník, obratníky, rovnobežky, poludníky, nultý poludník, vymenovať pohoria, panvy, prepadliny a poznať najvyšší vrch Afriky, určiť jednotlivé oceány, moria, prielivy, prieplavy, polostrovy a ostrovy, vysvetliť činnosť vnútorných síl pri formovaní povrchových celkov, vznik Sahary, vysvetliť príčiny rovnom. rozloženia podn. pásiem a uviesť vzťah k rozšíreniu prír. krajín, opísať vplyv morských prúdov a nadmorskej výšky na podnebie, vysvetliť prúdenie pasátov uviesť a lokalizovať na mape veľtoky Afriky, prírodné krásy – vodopády, jazerá uviesť aspoň 2 príklady typických rastl. a živoč. druhov v jedn. typoch krajín opísať život obyvateľov v rozličných častiach, spoznať globálne problémy obyvateľov – hlad, choroby, náboženské a kultúrne spolunažívanie podľa mapy identifikovať najzaľudnenejšie oblasti a mestá s viac ako 5 mil.obyv., zhodnotiť hosp. vyspelosť jednotlivých oblastí, vymenovať plodiny pestované pre výživu a pre vývoz, ner. suroviny aj s oblasťami, kde sa ťažia, zdôvodniť zaradenie 1 z pamiatok do z. UNESCO charakterizovať oblasti z hľadiska prírodného, kultúrneho, spoznať veľké mestá, zameranie hospodárstva, problémy obyvateľov v oblastiach, NP a pamiatky UNESCO na základe projektov vybrať najzaujímavejšie miesta v Afrike</p>	<p>Poloha, členitosť pobrežia</p> <p>Povrch</p> <p>Podnebie, podnebné pásma</p> <p>Vodstvo</p> <p>Rastlinstvo a živočíšstvo</p> <p>Obyvateľstvo a sídla</p> <p>Hospodárstvo</p> <p>Oblasti a štáty Afriky Severná Afrika Stredná Afrika Južná Afrika</p> <p>Africké naj.... – zaujímavosti, rekordy</p>	<p>Afrika 24 hodín</p>
<p>na mape určiť polohu Ázie vo vzťahu k iným svetadielom a geografickým súradniciam, opísať pobrežie - okrajové body, oceány, moria, polostrovy a ostrovy vysvetliť, ako vznikli pohoria na príklade Himalájí, vznik sopiek a zemetrasenia, najväčšie nížiny určiť oblasti jednotlivých podnebných</p>	<p>Poloha, členitosť pobrežia</p> <p>Povrch</p> <p>Podnebie, pod.pásma</p>	<p>Ázia 38 hodín</p>

<p>pásiem a ich charakteristické znaky, opísať, ktoré faktory najviac ovplyvňujú podnebie Ázie, podľa mapy určiť povodia najväčších riek a zaradiť ich k úmoriám, resp. bezodtokovej oblasti, zhrnúť priestor. rozloženie prírodných krajín a uviesť 5 príkladov typických rastl. a živ. druhov v Ázii</p> <p>charakterizovať obyvateľstvo, uviesť príčiny rýchleho rastu, zdôvodniť príčiny napätia a sporov, podľa mapy opísať hustotu zaľudnenia a uviesť 10 najväčších miest, uviesť oblasti ťažby nerastných surovín, určiť poľnohospodárske a priemyselné oblasti a ich zameranie, odôvodniť zaradenie 3 pamiatok do UNESCO</p> <p>komplexne charakterizovať oblasti – prírodné pomery, poloha, obyvateľstvo, sídla, štáty, hospodárstvo, spoznávať prírodné a kultúrne pamiatky oblastí a štátov, zdôvodniť postavenie Číny a Japonska v Ázii i vo svete</p> <p>na základe projektov vybrať najzaujímavejšie miesta v Ázii</p>	<p>Vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo</p> <p>Obyvateľstvo a sídla</p> <p>Hospodárstvo</p> <p>Oblasti a štáty Ázie Juhozápadná Ázia, India Južná Ázia – ďalšie štáty Juhovýchodná Ázia Čína a Japonsko Východná Ázia – ďalšie štáty Severná Ázia Stredná Ázia</p> <p>Ázijské naj.... – zaujímavosti, rekordy</p>	
---	---	--

POŽIADAVKY NA VÝSTUP

Požadovaný výstup žiakov z geografie v 6. ročníku:

- vymedziť polohu a opísať pobrežie Afriky a Ázie podľa mapy, uviesť príčiny veľkej členitosti povrchu
- komplexne hodnotiť obidva svetadiely z hľadiska ich prírodných a kultúrnych charakteristík
- vysvetliť vplyv pasátov a prúdenie monzúnov na podnebie Afriky, resp. Ázie
- vysvetliť príčiny rozloženia podnebných pásem vo vzťahu k rozloženiu rastlinstva a živočíšstva v Afrike a Ázii, zdôvodniť rozdiely medzi vnútrozemskými a pobrežnými oblasťami
- vymedziť povodia najväčších afrických a ázijských riek a zaradiť ich do úmori
- zhodnotiť vplyv prírodných podmienok a ďalších faktorov pri osídľovaní svetadielov, uviesť problémy obyvateľov, dôvody ich nerovnomerného rozloženia
- uviesť hospodársku vyspelosť jednotlivých oblastí svetadielov, zdôvodniť rozdiely v hospodárskej vyspelosti štátov
- zdôvodniť príčiny národnostných a náboženských sporov a identifikovať ohrozené regióny,
- lokalizovať najväčšie mestá Afriky a Ázie a zdôvodniť výnimočnosť postavenia najväčších štátov Ázie vo svete,
- odôvodniť zaradenie vybraných pamiatok do zoznamu UNESCO a lokalizovať ich na

mape,

- pracovať efektívne s dostupnými zdrojmi - mapa, literatúra, encyklopédie, internet, pripraviť projekt a vedieť ho prezentovať,

METÓDY A FORMY PRÁCE – STRATÉGIE VYUČOVANIA

Z didaktických metód vyučovania sa v geografii využije niekoľko variant metód. Ich použitie bude závisieť od témy a štruktúry vyučovacej hodiny. Okrem klasických metód / motivačný rozhovor, vysvetľovanie, rozprávanie, precvičovanie a opakovanie učiva/ sa veľký dôraz kladie na:

- začlenenie práce s kartografickým materiálom, hlavne mapou, práce s literatúrou-učebnicou, zem. čítankou a doplňujúcimi zdrojmi,
- začlenenie skupinovej práce a práce vo dvojiciach do výučby, podporovať komunikáciu medzi žiakmi a učiteľom,
- samostatné vyhľadávanie informácií, vedenie žiakov k samostatnej práci pri vypracovávaní referátov,
- maximálne využitie IKT vo výučbe-výukové programy, dataprojektor, počítač, filmy, interaktívne cvičenia
- využitie didaktických hier-zemepisné tajničky, doplňovačky a osemsmerovky,

Výučba bude prebiehať v triede, ale aj v počítačovej učebni.

UČEBNÉ ZDROJE

- ✓ učebnica geografie pre 7. ročník ZŠ, pracovný zošit „Hravá geografia“ pre 7. ročník ZŠ, Školský zemepisný atlas, Zemepisný atlas sveta
- ✓ encyklopédie a odborné časopisy: National geographic, GEO, Ľudia a Zem, Historická revue
- ✓ DVD filmy a výukové programy: Zázračná planéta, Didakta Zemepis, Terasoft programy, ďalšie podľa priebežnej ponuky
- ✓ internet: Program Albert, internetové geografické portály, interaktívne testy

HODNOTENIE PREDMETU

Hodnotenie úrovne vedomostí a zručností sa realizuje na základe Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov.

Kontrola a hodnotenie žiakov bude prebiehať nasledovne:

Predmet kontroly: dosiahnuté vedomosti, zručnosti a poznatky stanovené výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.

Spôsoby hodnotenia: slovné hodnotenie, klasifikácia známku, sebahodnotenie žiaka, pochvala

Formy hodnotenia: kontrolné práce, testy, krátke previerky, ústna odpoveď, aktivita žiaka (samostatná práca), projekty, referáty

Písomné práce a krátke previerky

Čas potrebný na vypracovanie písomných prác – testov, previerok je závislý od rozsahu a dôležitosti písomnej práce, previerky. Termíny písomných prác vyučujúci žiakom vopred oznámi, s výnimkou krátke previerok, ktoré dokumentujú aktuálny stav pripravenosti žiaka na príslušnú vyučovaciu hodinu. Ak sa žiak z dôvodu absencie nezúčastní písomnej práce, písomnú prácu bude absolvovať na najbližšej vyučovacej hodine, a to z dôvodu, že o písomnej práci vedel v časovom predstihu. Počet písomných prác za klasifikačné obdobie je závislý od náročnosti a rozsahu učiva. Otázky budú mať bodové hodnoty a výsledky sa budú hodnotiť známku (stupeň 1-5) podľa počtu získaných bodov za správne odpovede. Časový rozsah testu/previerky: 15 – 20 minút.

Ústne odpovede

Žiak by mal absolvovať minimálne 1 ústnu odpoveď z jednotlivých prebratých tém za 1 klasifikačné obdobie (1 polrok). Termíny ústnych odpovedí vyučujúci vopred neoznamuje.

Žiak bude hodnotený známku (stupeň 1 - 5) podľa presnosti, plynulosti, istoty vo vyjadrovaní k danej téme, úrovne zvládnutia učiva (systematická príprava na vyučovanie geografie), nevynímajúc prácu s mapou v rámci predmetu geografia. Časový rozsah odpovede: 5 – 10 minút.

Doplňujúce hodnotenie

Projekty

Projekty žiakov sú hodnotené klasifikačnými stupňami 1-5. Predmetom hodnotenia je samostatný a korektný verbálny prejav žiaka, fantázia a nápaditosť. Minimálny počet projektov za jeden školský rok je jeden, maximálny počet dva. Doplnujúce hodnotenie za referáty a projekty má žiakom pomôcť pri celkovom polročnom/koncoročnom hodnotení príslušného predmetu. Prostredníctvom projektov majú žiaci možnosť nielen zosumarizovať osvojené poznatky, ale najmä efektívne prepojiť nadobudnuté vedomosti so životom v praxi.

Aktivita žiaka

Aktivita žiaka je hodnotená počas celého školského roka slovne, ako i písomne – známku. Žiak má v rámci vyučovania geografie priestor a možnosť prejavíť svoju aktivitu, a to v podobe ústnej, či písomnej.

Celkové hodnotenie:

Výsledné hodnotenie žiaka bude súhrnom vyššie uvedených kritérií. Výsledná známka **nebude** získaná aritmetickým priemerom priebežných známok, ale bude odzrkadľovať prácu žiaka počas celého školského roka.

Hodnotiaci škála:

100 – 91 %	1 (výborný)
90 – 76 %	2 (chválitebný)
75 – 51 %	3 (dobrý)
50 – 26 %	4 (dostatočný)
< 26 %	5 (nedostatočný)

Vypracovala: Mgr. Barbara Bugárová 9/2018

Prerokované a schválené predmetovou komisiou   dňa 17.09.2018

Schválila riaditeľka ZŠ PaedDr. Jarmila Hanidžiarová   dňa 03.09.2018